

ירושלים, ו' באב התשס"ו
31 ביולי 2006

חוזר מס' הד-06 (19)

אל: הממונים על ההדרכה במשרדי הממשלה וביחידות הסמך

שלום רב,

הנדון: עדכונים שוטפים - חוזר מספר 12

להלן עדכונים והבהרות המתייחסים לנושאים שונים בתחום מדיניות ההדרכה וההשכלה בשירות המדינה.

1. היעדרות בשכר לצורך השתתפות בפעולות הדרכה הנערכות ע"י גורמי חוץ

משרדי הממשלה מאשרים לעיתים לעובדים, מתוקף סמכותם על פי הוראות התקשי"ר בחלק 5, היעדרות בשכר (קרי, שעות לימוד על חשבון שעות העבודה) לצורך השתתפות בפעולות הדרכה הנערכות על ידי גורמי חוץ.

לעיתים, נעדרים העובדים מן הלימודים, ללא ידיעת המשרד, בשל סיבות שונות (חופשה, מחלה וכד'), והיעדרות זו אינה באה לידי ביטוי ברישומי העובד ביחידות למשאבי אנוש.

לאור זאת, ועל מנת להגביר את הבקרה והפיקוח בנושא זה, יש להנחות ולחייב את כל העובדים להם אושרו ימי לימוד בשכר על חשבון המעסיק, לצורך השתתפות בפעולות הדרכה "חיצוניות", לדווח באופן שוטף ליחידה למשאבי אנוש על כל היעדרות מן הלימודים.

במקביל להנחיה זו, תנחה הוועדה לאישור קיום קורסים לגמול השתלמות שבמשרד החינוך את כל המוסדות המופיעים באלפון הקורסים המאושרים ע"י הוועדה, לדווח למעסיק במהלך הקורס ובסוף כל חודש, על היעדרויותיו של העובד מן הלימודים.

דיווח זה, יהווה תנאי לקבלת אישור הוועדה לקיום הקורסים במוסדות המופיעים ב"אלפון".

2. החזר הוצאות לינה - פעולות הדרכה

אבקש להפנות את תשומת ליבכם לכך שפירוט התנאים לקבלת החזר בגין הוצאות לינה מפורטים בסעיף 26.2 להוראות התקשי"ר.

החזר ההוצאות בגין לינה מיועד רק למקרים בהם נאלץ העובד מתוקף תפקידו ללון בבית מלון. סכום החזר המקסימאלי במקרה זה עומד על \$90 ליום.

בנושא זה אבקש להדגיש כי ההחזר האמור איננו חל על פעולות ההדרכה לסוגיהן (כנס מקצועי, השתלמות מקצועית, ימי עיון וכד'), וכן על פעולות ספורט כלשהן כדוגמת ספורטיאדה ומחויאדה.

על פעולות הדרכה אלו יחולו "תעריפי אכסון וכלכלה בפעולות הדרכה", המפורסמים מעת לעת על ידי אגף הדרכה, השכלה ורווחה. ראו בנושא זה גם את חוזר אגף החשכ"ל - הוראת שעה כספי מספר 33-1-2006, מיום 29 ביולי 2006, המיועד לחשבי משרדי הממשלה.

את חוזרי החשב"ל ניתן ל"הוריד" מאתר האינטרנט בכתובת הבאה:
<http://hozrim.mof.gov.il/doc/hashkal/hashkalhoz.nsf>

3. לימודי השלמה אקדמיים

לעיתים נדרשים עובדים ללימודי השלמה אקדמיים לצורך קבלה לתואר שני/מוסמך (לדוגמא: לימודי השלמה במינהל עסקים לבוגרי מדעי החברה או הרוח לעובדים ללא רקע לימודי בתחום הכלכלה/מינהל עסקים), או ללימודי השלמה המכינים את הלומדים לבחינות הסמכה בתחום מסוים (לדוגמא: שנת השלמה בראיית חשבון).

הוראות התקשי"ר קובעות כי ניתן לאשר עד **שלוש שנות לימוד לתואר ראשון**, ועד **שנתיים** לתואר שני.

להלן הנחיותינו בנושא לימודי השלמה אקדמיים:

☑ לעובדים המעוניינים ללמוד במסגרת לימודי ההשלמה האמורים, ניתן לאשר שעות לימוד בשכר ו/או מענקי שכר לימוד **לצורך לימודי ההשלמה**, רק מתוך **המכסה המרבית האפשרית** של ימי הלימוד ושכר הלימוד **לתואר ראשון**, ולא מעבר לכך.

☑ יחד עם זאת, במידה והעובד/ת מבקש/ת השתתפות המשרד בלימודי ההשלמה בלבד, ללא השתתפות בלימודי תואר ראשון או שני, יכול המשרד לאשר לימודים אלו על פי המכסה המרבית **לשנת לימודים אחת לתואר ראשון** ובכפוף לתוכנית הלימודים.

☑ עובד המבקש ללמוד לאחר לימודי ההשלמה גם לימודים לתואר שני, ניתן לאשר לעובד את **המכסה המרבית לתואר שני הכוללת בתוכה גם את לימודי ההשלמה**, קרי, לא יותר מ- 56 ימי היעדרות לצורך לימודים, עד 12 ימי היעדרות לצורך מבחנים ולא יותר ממענק שכ"ל x שנתיים x אחוז המענק שאושר.

להזכירכם, להלן המכסות המרביות להיעדרות בשכר לצורך לימודים, מבחנים ומענקי שכר לימוד **לתואר ראשון ושני**:

📖 **היעדרות בשכר לצורך השתתפות בלימודים**: עד 28 ימי לימוד לשנה x 3 שנים = סה"כ עד 84 ימי היעדרות לצורך לימודי **התואר ראשון**. ועד 56 ימי היעדרות בלבד **לתואר שני**.

📖 **היעדרות לצורך השתתפות במבחנים**: עד 6 ימי מבחנים בשנה (ליום המבחן בלבד) x 3 שנים = עד 18 ימי היעדרות לצורך השתתפות במבחנים **לתואר ראשון** ועד 12 ימי היעדרות **לתואר שני**.

📖 **מענק שכר לימוד**: שכר לימוד בסיסי לתואר ראשון x 3 שנים **לתואר ראשון** x אחוז המענק שאושר או שכר לימוד בסיסי **לתואר שני** x שנתיים x אחוז המענק שאושר על ידי המשרד (ולא יותר מ- 90% משכר הלימוד הבסיסי).

4. לימודים בתוכניות לימוד אקדמיות המתקיימות במקומות המרוחקים ממקום מגורי העובד או ממקום עבודתו הקבוע

הוראות התקשי"ר בסעיף 51.338 (יב) קובעות ביחס לשעות ההיעדרות שהמשרד מאשר לעובדים לצורך לימודים אקדמיים, כי "שעות ההיעדרות השבועיות שיאושרו לעובד, **כוללות את זמן הנסיעה** הנדרש למקום בו מתקיימים הלימודים". כוונת ההוראה היא כי האישור להיעדרות בשכר ניתן לצורך השתתפות **פיזית** בלימודים בלבד, ולא לצורך נסיעה למקום הלימודים וחזרה.

הוראה זו **אינה** עורכת הבחנה בין לימודים הנערכים במוסד לימודי הנמצא באזור הישוב שהוא בגבולות השיפוט של הרשות המקומית של **מגורי העובד** או **מקום עבודתו הקבוע** לבין לימודים הנערכים מחוץ לגבולות השיפוט של הרשות המקומית של **מגורי העובד** או **מקום עבודתו הקבוע**.

על-מנת שלא לפגוע בעובדים הלומדים במוסדות לימוד שהם **מחוץ** לגבולות השיפוט של הרשות המקומית של מגורי העובד או מקום עבודתו הקבוע, החלטנו כי ניתן לאשר לעובדים אלו, מתוך סך-כל שעות המכסה המירבית להיעדרות בשכר לצורך לימודים (אשר אושרו לעובד על-ידי המשרד), **עד שעתיים שבועיות לצורך נסיעה למקום הלימודים**, בכפוף **לתנאים המצטברים** הבאים:

- 📖 העובד מתחיל או מסיים את לימודיו **במהלך יום העבודה** (אינו נעדר יום שלם מהעבודה).
- 📖 העובד לומד במסגרת לימודים הנמשכת **מעבר** לשעות העבודה הרגילות.
- 📖 אישור שעות ההיעדרות לצורך נסיעה למקום הלימודים מתוך המכסה המאושרת יהיה **בהתאם למרחק** בו מצוי מוסד הלימודים ממקום מגור העובד או מקום עבודתו הקבוע (**לדוגמא**: כשעה מירושלים לת"א, וכשעתיים מירושלים לחיפה או לבאר שבע).

תוקף יישום הנחיה זו - **החל משנת הלימודים הבאה (תשס"ז).**

5. לימודיים אקדמיים בארץ הכוללים תקופת לימודים בחו"ל

לאחרונה מאורגנות על ידי מוסדות לימוד אקדמיים בארץ המוכרים ע"י המועצה להשכלה גבוהה, תוכניות לימוד לתארים מתקדמים הכוללות גם **תקופת לימודים בחו"ל** (בד"כ כחודש ימים).

במקרים אלו רשאי המשרד לאשר במסגרת **המכסה המירבית השנתית להיעדרות בשכר** לצורך לימודים, גם את מסגרת הלימודים בחו"ל, וזאת בכפוף לאישור מנכ"ל המשרד ובתנאי שתקופת הלימודים בחו"ל אינה עולה על 30 יום. במסגרת זו רשאי המשרד לאשר גם החזר הוצאות ביטוח לעובד בתקופת שהותו בחו"ל.

במקרים בהם תקופת הלימודים בחו"ל במסגרת התואר עולה על 30 יום, יש לפנות בבקשה לוועדת ההשתלמות המרכזית בנציבות שירות המדינה.

6. תוכנית מעל"ה – מסלול עיוני ללומד המבוגר

תוכנית מעל"ה מיועדת ללומדים בני 40 ומעלה המעוניינים ללמוד לתואר ראשון בפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית. במסגרת זו מתקבלים מועמדים מעל גיל 40 ללא צורך בתעודת בגרות או בבחינה פסיכומטרית.

התלמידים יכולים ללמוד בחוגים ובקורסים משנים א' ו'ב' בפקולטה למדעי הרוח, וכן בקורסים ממדעי החברה והטבע המופיעים בשנתון הפקולטה למדעי הרוח. תלמיד מעל"ה הוא תלמיד במעמד מיוחד, דבר המאפשר לפרוס את הלימודים בצורה גמישה.

המשרדים **רשאים** להשתתף בלימודי עובדים מעל גיל 40 בלימודים אלו, על אף שתחום הלימודים בתוכנית ("מדעי הרוח") אינו במסגרת רשימת מגמות הלימוד המועדפות שאושרו למשרד.

יחד עם זאת, יש לאשר לימודים מסוג זה **רק** לעובדים אשר המשרד רואה בהם **פוטנציאל לקידום** או שהשלמת התואר הראשון תסייע לעובד **לבצע את עבודתו בצורה טובה יותר**. כמו כן יש לכוון את הלומד לבחור במסגרת תוכנית הלימודים, קורסים מתוך מגוון האפשרויות הגלומות בתואר זה, אשר יש בהם **רלוונטיות לעבודת המשרד ולתחום תפקידו של העובד**.

7. דמי כלכלה בפעולות הדרכה

לאור שאלות רבות מן המשרדים בנושא זה להלן רענון להוראות המתייחסות לנושא:

הוראות התקשי"ר קובעות כי עובד, המשתלם **בארץ שלא במקום מגוריו**, על-פי מענק השתלמות **שאינו כולל כלכלה או לינה**, והוא מקבל משכורת בתקופת ההשתלמות, **זכאי לדמי אש"ל** בעת לימודיו אם יהיה זכאי להם לפי הוראות **פרק משנה 26.2**, אילו נעדר באותן נסיבות ממקום מגוריו

הקבוע לשם מילוי תפקיד ובתנאי שהאחראי אישר זאת, ואם אישרה זאת ועדת ההשתלמות המרכזית, במקרים שבסמכותה.

הוראות סעיף 26.222 קובעות כי עובד **השווה בתפקיד** מחוץ למקום עבודתו הרגיל זכאי לקצובת כלכלה. התנאים והכללים לאישור הזכאות מפורטים בסעיף זה.

משמעות הדברים היא כי עובד אשר אושר לו מענק השתלמות כאמור לעיל, זכאי לקצובת כלכלה כאילו שהה בתפקיד בעת לימודיו.

להלן יפורטו חלק מהכללים המופיעים בסעיף 26.222 לזכאות עובדים לדמי כלכלה, בשעות הלימוד בהן נערכות בדרך כלל פעולות ההדרכה (8.00 – 17.00).

קצובה לארוחת בוקר - אם לרגל תפקידו נאלץ העובד ללון מחוץ לביתו בלילה הקודם, או אם נאלץ לצאת מביתו, לפי דרישת הממונה עליו, **אחרי השעה 04:00**, אך **לפחות חצי שעה לפני הזמן** שבו היה צריך לצאת כדי להגיע למקום עבודתו הרגיל בשעה שנקבעה להתחלת העבודה, כמוגדר בפסקה 26.223.

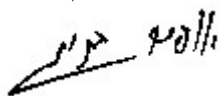
קצובה לארוחת צהריים - אם לרגל תפקידו נאלץ העובד לשהות מחוץ למקום עבודתו הרגיל יותר מארבע שעות, ובכללן השעות שבין **12:30 ל-14:00**, ואם חזר מתפקידו למקום עבודתו הרגיל או למקום מגוריו **חצי שעה או יותר לאחר סיום שעות העבודה הרגילות** ביחידתו ובסוג עבודתו באותו יום.

קצובה לארוחת ערב - אם לרגל תפקידו נאלץ העובד ללון מחוץ לביתו בלילה לאחר מכן, או אם נאלץ לשהות מחוץ למקום עבודתו הרגיל **ארבע שעות לפחות** וחזר מתפקידו **אחרי השעה 19:00**.

נבקש להבהיר כי דמי כלכלה ניתן לאשר **רק בפעולות הדרכה מסוג "הכשרה" או "השתלמות"** ולא בלימודים אקדמיים ("השכלה כללית") - (ראו סעיף 53.111 להוראות התקשי"ר).

אנו ממליצים לעיין היטב בפרקים 53.1 ו- 26.2 להוראות התקשי"ר בהם מפורטים בהרחבה רבה הכללים והתנאים בנושא זה שרק מקצתם פורטו לעיל.

בברכה,

אופיר בניהו

מנהל אגף הדרכה השכלה ורווחה

העתק: מר שמואל הולנדר – נציב שירות המדינה
מר יעקב ברגר – המשנה לנציב שירות המדינה
מר יוסי כהן – המשנה לממונה על השכר
מר אילן לוי – סגן בכיר לחשב הכללי, משרד האוצר
ד"ר מאיר פרץ – מנהל האגף לחינוך מבוגרים ויו"ר הוועדה לאישור קיום קורסים לגמול השתלמות, משרד החינוך
סמנכ"לים בכירים למינהל ולמשאבי אנוש במשרדי הממשלה וביחידות הסמך
חשבי וגזברי משרדי הממשלה ויחידות הסמך
חברי ההנהלה והממונים בנציבות שירות המדינה
מנהלי משאבי אנוש במשרדי הממשלה וביחידות הסמך